

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

שם הקורס : מבוא לספרות התנאים

שנה"ל תשע"ח וסמסטר א+ב

שם המרצה: הרב יוסי אילוז

מסלול/התמחות: תושב"ע

היקף שעות: 1 ש"ש

תוכן הקורס ומטרות הקורס

1. הסטודנטים יעמדו על הגישות השונות בשאלת עריכת המשנה .
2. הסטודנטים יכירו את מגוון הספרות של התנאים .
3. הסטודנטים ירכשו ידע והבנה בהשתלשלותה של ספרות חז"ל במשך הדורות.
4. הסטודנטים יתוודעו אל המחקר התלמודי בתחומים הנלמדים תוך שימת דגש על כתבי יד ודפוסים ראשונים.

ראשי פרקים/יחידות הוראה בקורס

1. יחידה ראשונה - יחידת מבוא+עריכת המשניות הראשונות
הסטודנטים ילמדו על ציר הזמן, סדר הדורות, הדעות השונות על קדמותה של התושב"ע והדעות השונות לגבי עריכת המשניות הראשונות.
2. יחידה שנייה – חלקי התושב"ע
ביחידה זו נלמד על המרכיבים של התושב"ע ועל הכתות החולקות.
3. יחידה שלישית- התוספתא
נלמד את מאמרו של אלבק על התוספתא, עריכתה ותרומתה לתושב"ע ואת יחס החכמים אליה.
4. יחידה רביעית - סדר המשנה
נלמד את הדעות השונות בהגיון שעומד מאחרי סדר המשנה בכלל וסדר מועד בפרט.
5. יחידה חמישית- רבן יוחנן בן זכאי
נשרטט קוים לדמותו של ריב"ז, נלמד את תקנותיו ותרומתו לבניין התורה לאחר החורבן.
6. יחידה שישית- חכמי יבנה ומשנת רבי עקיבא
נלמד על חכמי יבנה ובראשם רבן גמליאל מתוך מה שנאמר עליהם בספרות חז"ל. נלמד גם על רבי עקיבא ותרומתו המכריעה בעריכת המשנה.
7. יחידה שביעית - משנת רבי וכתבת המשנה
נלמד מדוע נקבעה משנת רבי לדורות, מה חכמתו של רבי בעריכת המשנה.
נלמד גם את הדעות השונות מתי נכתבה המשנה.

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון : 08-9485662
פקס : 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"נ אפרים
מיקוד 44814
טלפון : 03-9061301
פקס : 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

חובות/דרישות הקורס

מטלות הקורס

קריאת כל המאמרים ודפי המקורות.

עשיית הבוחן בסוף כל יחידה.

מבחן בכתב מסכם בסוף שנה.

מרכיבי הציון הסופי ודרך חישובו: משקל כל מטלה/פעילות באחוזים

כל יחידה מהווה 5 נקודות זכות. [(כפול 7=35 נקודות)]

המבחן המסכם יהווה 65 אחוזים מהציון הסופי

דרכי התקשרות עם המרצה

שליחת מייל או מסר דרך המודל.

ביבליוגרפיה נבחרת

ש', אברמסון, **כתיבת המשנה** {על דעת גאונים וראשונים}, תרבות וחברה בתולדות ישראל בימי הביניים {עורכים: ר' בונפיל, מ' בן ששון, י' הקר}, מרכז זלמן שזר, ירושלים, תשמ"ט, עמ' 27-52.

ח', אלבק, **מבוא למשנה**, מוסד ביאליק ירושלים, דביר תל אביב, {תשי"ט} {מבחר פרקים}.

ח', אלבק, **מבוא לתלמודים**, דביר תל אביב, {תשי"ט} {מבחר פרקים}.

י"ג, אפשטיין, **מבואות לספרות התנאים**, מאגנס ירושלים, דביר תל אביב {תשי"ז} {מבחר פרקים}.

י"ג, אפשטיין, **מבואות לספרות האמוראים**, מאגנס ירושלים, דביר תל אביב {מבחר פרקים}.

מ', בית אריה, **כת"י קאופמן של המשנה-מוצאו וזמנו**, קובץ מאמרים בלשון חז"ל ב' ירושלים, {תש"ם}, עמ' 84-99.

י, ברודי, "ספרות הגאונים והטקסט התלמודי", **מחקרי תלמוד** {עורכים: זוסמן ודוד רוזנטל} ירושלים {תש"ן}, עמ' 96-111.

א', גולדברג, "דרכו של רבי יהודה הנשיא בסידור המשנה", **תרביץ** כח {תשי"ט}, עמ' 261-269.

ש', ליברמן, "פרסומה של המשנה", ש' ליברמן, **יונים ויונות בארץ ישראל**, ירושלים, [1984], עמ' 213-224.

ע"צ, מלמד, **פרקי מבוא לספרות התלמודית**, ירושלים, {תשל"ג} {מבחר פרקים}.

ש"ז, הבלין, **מסורת התורה שבעל פה**, מכללת אורות ישראל, אלקנה-רחובות, תשע"ב.

ג', אלון, **תולדות היהודים בארץ ישראל בתקופת המשנה והתלמוד**, ב', עמ' 223.

קמפוס אלקנה, חז"ל, פרקי אמונות ודעות, עמ' 505.

אלקנה, די"נ אפרים

מיקוד 44814

טלפון: 03-9061301

פקס: 03-9061342

דוא"ל: dekan@orot.ac.il

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3

תי"ד 1106, רחובות 76110

טלפון: 08-9485662

פקס: 08-9485686

דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

אורות ישראל

מכללה אקדמית לחינוך

מייסודן של מכללות מורשת יעקב ואורות ישראל

בס"ד

י', שציפנסקי, אור המזרח ל"ו, ב', 98-116.

י', בן נון, משלב לו {תשס"א}, עמ' 5-20.

קמפוס רחובות

רחוב הרב שטיינמן 3
ת"ד 1106, רחובות 76110
טלפון: 08-9485662
פקס: 08-9485686
דוא"ל: sima-c@mor.ac.il

קמפוס אלקנה

אלקנה, ד"ינ אפרים
מיקוד 44814
טלפון: 03-9061301
פקס: 03-9061342
דוא"ל: dekan@orot.ac.il
